

ogsaa muligt, at denne sidste Foranstaltning ikke kan faa synderlig vidtrækkende Betydning til Skade for Samfundet. Jeg stiller mig nu tvivlende overfor disse Foranstaltninger, thi Forholdet kan let blive, at det kun bliver de daarlige Virksomheder, der søger at indføre Systemet, i Haab om, at de ved at give Arbejderne Andel dels opnaar en Lettelse i Skatten og dels muligvis kan opnaa Laan til at drive Forretningerne videre.

Der er fremført Eksemplet nede fra Svendborg, hvor det er gjort muligt, at Svendborg Skibsværft atter kan komme i Drift, bl. a. ved, at Arbejdere og Funktionærer har bragt deres Ofre for at bringe Virksomheden i Gang. Jeg kunde tænke mig, at paa lignende Maade vilde det gaa for adskillige andre Virksomheder, som kom i Vanskelighed, at de vilde benytte den Adgang, som var givet, hvis denne Lov blev gennemført, til at skaffe sig bedre Driftsforhold og mere Kapital; men det kunde jo nemt gaa saaledes — som med Svendborg Skibsværft, som paa det Tidspunkt, da det gik galt, vel maatte siges at være en meget daarlig Virksomhed —, at det kun blev de daarlige Virksomheder, der søgte at indføre disse Systemer, og at de ved deres usunde Konkurrence vanskeliggjorde Forholdet for de Virksomheder, som var sunde og ikke trængte til den Støtte, som Loven paa denne Maade gav dem Adgang til.

Jeg tror derfor, at dette Spørgsmaal maa overvejes meget nøje, inden man giver sin Tilslutning til blot en enkelt af disse Paragraffer. Jeg tror ikke, at vi herhjemme skal være Foregangsland paa dette Omraade ved ad Lovgivningens Vej at søge at tvinge disse Forhold frem, men vi bør ganske roligt overlade det til Udviklingen, til det private Initiativ. Og den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, som saa stærkt fremhævede, hvorledes Forholdene var i Amerika, hvor de store Selskaber havde indført Udbytte-delingsystemet, gav netop derved det bedste Bevis for, at den Tanke kan fremmes og sikkert bedst kan fremmes ad Frivillighedens Vej, idet det dér er sket uden nogen som helst Indgriben fra Lovgivningens Side.

Der findes ganske vist, som allerede nævnt, ganske enkelte Steder i Udlandet en Lovgivning paa dette Omraade, saaledes

i Frankrig, hvor det ved Loven af 1917 er bestemt, som jeg før nævnte, at naar der gives Udbytte, skal dette udbetales af Arbejdstagerne til kollektive Selskaber. Der findes ogsaa, saa vidt jeg husker, i Canada nogle enkelte Bestemmelser vedrørende dette Spørgsmaal, Regler, som fastslaar, at en Overenskomst mellem Arbejdsgiver og Arbejder ikke skal medføre noget Kompagniskab mellem de to Parter, at den Opgivelse, som Arbejdsgiveren fremlægger ved Driftsaarets Slutning, skal være afgørende, og at Spørgsmaalet ikke kan indankes for andre Instanser.

Der findes i Holland en Lov om Arbejdskontrakter, hvori det fastsættes, at i det Tilfælde, hvor en Arbejders Betaling delvis bestaar i Beløb, der er afhængige af visse Poster i Arbejdsgivernes Bøger, er Arbejderne berettigede til at undersøge Virksomhedens Bøger. Men denne Bestemmelse har, efter hvad det hollandske Arbejdsdepartement udtaler, medført, at saadanne Dividendeudbetalinger er man gaaet bort fra, og de er blevet erstattet af Betalingsformer, som mere har Karakteren af Gratiaaler. Altsaa, Lovbestemmelsen modvirker netop det, som egentlig var tilsigtet. Jeg tror, at det kan give et godt Billede paa, hvorledes det vilde gaa, hvis man herhjemme vilde forsøge at gaa frem her ad Lovgivningens Vej.

I Østrig og Czekoslovakiet har man ligeledes nogle Lovbestemmelser paa dette Omraade, men Lovbestemmelser, som ikke ansporer til, at vi skal gaa frem ad den Vej herhjemme.

Jeg tror derfor, vi skal undlade dette, og jeg er deri ganske i Overensstemmelse med vel nok den største Foregangsmand herhjemme, som jeg tidligere har nævnt, Fabrikant Mørup, som ved et Foredrag, han holdt i Nationaløkonomisk Forening, udtalte: Det er kun godt, at Politikerne er velvillige, naar de blot vil holde sig fra det, saa der ikke gaar Politik i det. Jeg for mit Vedkommende vil gøre disse Ord til mine. Jeg tror, at de, som virkelig interesserer sig for dette Spørgsmaal, som ønsker, at man ad den Vej skal søge at udjævne Modsetningerne mellem de to Parter, Arbejdsgivere og Arbejdere, vil være bedst tjent med, at denne Sag udvikler sig frivilligt, uden Tvang, uden Lovgivningsmagtens Ind-